Podnikání cizinců na území České republiky je v současné době velice aktuální téma a právní úprava této problematiky se pod vlivem politických a historických událostí za posledních 20 let výrazně změnila a i nadále se mění. Jedním z největších důvodů těchto změn byly zejména události z listopadu 1989, kdy na našem území došlo ke změně socialistického režimu na demokratický, s čím souvisí i přechod české ekonomiky z centrálního plánování na tržní principy. Do této doby nebylo možné na území České republiky podnikat prostřednictvím obchodních společností ani na základě živnostenského oprávnění.
Tyto politické a ekonomické události se odrazily i v našem právním řádu, který prodělal v krátkém čase mnoho změn. V krátkém období došlo ke zrušení či novelizacím nesčetných starých a nevyhovujících právních předpisů i k vydání zcela nových relativně ucelených právních norem. Vzhledem k těmto výrazným změnám se Česká republika, jako i mnohé další postkomunistické země, stala atraktivním územím pro různé podnikatelské aktivity osob ze zahraničí. Zájmu zahraničních osob podnikat na našem území se musel přizpůsobit i náš právní řád, a to zejména proto, že i Česká republika měla zájem na přílivu investic do její ekonomiky ze zahraniční. Právě v tomto období vznikly právní normy, které stanoví podmínky pro podnikání cizinců na našem území, chrání jejich investice a umožňují cizincům nabývat vlastnické práva k nemovitostem.

Další událostí, která výrazně ovlivnila naší právní úpravu, byl vstup České republiky do Evropské unie. Od prvního května 2004 se veškeré právo Evropské unie (komunitární právo) stalo nadřazené českému právnímu řádu a naše právní předpisy se musely postupně harmonizovat s komunitární úpravou. Mnoho našich zákonů již bylo novelizováno, ale je třeba dodat, že našemu zákonodárci se ne vždy povedlo přijmout právní předpisy, které jsou plně v souladu s komunitární úpravou, a tak jsou změny právních předpisů na „denním pořádku". Vstupem do Evropské unie se výrazně změnily i podmínky podnikání státních příslušníků a společností z členských států EU na území České republiky, a proto je nutné rozlišovat mezi cizinci z členských států EU a z tzv. „třetích zemí".

Rigorózní práci dělím do devíti základních okruhů. Úplně na začátku této práce se budu zabývat stručným historickým exkurzem do předchozí právní

úpravy podnikání cizinců pro srovnání s aktuální právní úpravou. V následujících dvou kapitolách se pokusím přiblížit základní pojmy českého cizineckého práva, cizinecké režimy a vymezit pojem cizince a jeho postavení v českém právním řádu v souvislosti s podnikáním. Další samostatnou kapitolu budu věnovat komunitární úpravě podnikání, která je pro ČR zcela závazná a má přednost před národní úpravou. V této kapitole se budu zabývat především svobodou usazování a svobodou poskytování služeb v členských státech EU, které jsou zakotveny v primárních a sekundárních předpisech komunitárního práva a dále jsou dotvářeny rozsáhlou judikaturou Evropského soudního dvora.

V další části této práce se budu zabývat platní vnitrostátní úpravou podnikání cizinců, přičemž každá kapitola bude obsahovat srovnání s komunitární úpravou podnikání. Bude se jednat především o podnikání zahraničních osob podle příslušných ustanovení obchodního zákoníku a živnostenského zákona, které představují základ právní úpravy pro podnikání cizinců v ČR. Neopomenu ani podnikání podle zvláštních zákonů, jako jsou například zákon o advokacii a zákon o bankách. Dále stručně přiblížím i možnost podnikání cizinců na základě závazkových právních vztahů. Vzhledem k tomu, že pro podnikání cizinců na našem území je důležitá i právní úprava podmínek nabývání nemovitostí cizinci, budu se této problematice věnovat v poslední kapitole.